

Asia Tilattu valokuva

Hakija A

Annettu 10.6.1987

Tiivistelmä *A oli hotellissa kokousisäntänä työskennellessään kokousasiakkaiden pyynnöstä ottanut heistä ryhmäkuvia ja ikuistanut valokuvaamalla joitakin arvokkaampia tilaisuuksia. Valokuvain 15 §:n mukaan oikeudet tilauksesta valmistettuun valokuvaan kuuluivat tilaajalle, jollei nimenomaan ollut toisin sovittu. Valokuvaaja saattoi edellyttää saavansa korvauksen kuvaamisesta ja käytetystä materiaalista.*

SELOSTUS ASIASTA

A on 17.2.1987 päivätyllä kirjeellään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa tilauksesta valmistettuun valokuvaan liittyvistä kysymyksistä.

A on lausuntopyynnössään kertonut, että hän toimii hotellissa kokousisäntänä. Työtehtäviensä ohessa hän on kokousasiakkaiden pyynnöstä ottanut heistä ryhmäkuvia sekä ikuistanut valokuvaamalla joitakin arvokkaampia tilaisuuksia. A on suorittanut kuvaukset omaan laskuunsa, joten ne eivät ole olleet hotellin palveluksia. A katsoo, että kysymyksessä on tilauskuvaus.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausuntonaan seuraavan.

Valokuviin liittyvistä oikeuksista on säädetty oikeudesta valokuvaan annetussa laissa (8.7.1961/405, jäljempänä ValokuvaL). Valokuvan suoja on lähellä tekijänoikeussuojaa, mutta ei ole kuitenkaan täysin yhteneväinen sen kanssa. ValokuvaL 1 §:n mukaan on sillä, joka on valmistanut valokuvan, yksinomainen oikeus valokuvaamalla, painamalla, piirtämällä tai muuta tekotapaa käyttäen valmistaa kappaleita valokuvasta sekä näyttää valokuvaa julkisesti. Valokuvan valmistajaa sanotaan valokuvaajaksi.

Edellä mainittu säännös tarkoittaa sitä, että valokuvaaja saa yksinoikeuden kaikkiin ottamiinsa valokuviin. Suojan saaminen ei edellytä mitään toimenpidettä, kuten rekisteröintiä tai hakemista.

Valokuvaajan yksinoikeutta on laissa kuitenkin yleisten näkökohtien vuoksi rajoitettu. Niinpä jokainen saa valmistaa valokuvasta muutaman kappaleen yksityistä käyttöönsä varten.

Valokuvaajan oikeudet siirtyvät yleensä sopimuksella. Valokuvan kappaleen luovuttamiseen sisältyy oikeus panna valokuva julkisesti näytteille. Sama oikeus liittyy valokuvaan, joka on julkaistu valokuvaajan luvalla. Edellä mainitut oikeudet koskevat siis nimenomaan luovutettua tai julkaistua valokuvan kappaletta.

Valokuvaan liittyy myös moraalisia oikeuksia. Näiden mukaan on valokuvaajan nimi hyvän tavan mukaisesti aina mainittava, kun valokuvasta valmistetaan kappale tai sitä näytetään julkisesti. Kuvaa ei myöskään saa muuttaa siten tai näyttää julkisesti sellaisessa muodossa tai yhteydessä, että valokuvaajan arvoa valokuvaajana loukataan.

ValokuvaL 15 §:ssä on kuitenkin säädetty poikkeus edellä sanottuun pääsääntöön oikeuden syntyisestä valokuvaajalle. Säännöksen mukaan oikeus tilauksesta valmistettuun valokuvaan kuuluu tilaajalle, jollei nimenomaan ole toisin sovittu. Tilauksesta valmistetun kuvankin valokuvaaja saa panna näytteille mainostarkoituksessa. Tilajalla on kuitenkin oikeus kieltää myös valokuvan näytteillepano.

Ottaessaan tilauksesta valokuvan valokuvaaja tekee työsuorituksen, josta hän on luonnollisesti oikeutettu saamaan korvauksen. Koska tilattujen kuvien osalta valokuvaan liittyvät oikeudet syntyvät tilaajalle, voi valokuvaaja edellyttää saavansa korvauksen kuvaamisesta ja käytetyistä materiaaleista.

Yhteenveto

Tilauksesta valmistettujen valokuvien osalta ei nykyisen lain mukaan ole kysymys oikeuksien siirtymisestä, vaan siitä, että valokuvaajalle yleensä kuuluvat oikeudet lain mukaan kuuluvat suoraan tilauksen perusteella tilaajalle. Valokuvaaja voi pidättää oikeudet itselleen myös näissä tapauksissa.

Pääsäännön mukaan työn suorittaminen oikeuttaa saamaan korvauksen työstä. Epäselvyyksien välttämiseksi lienee tarpeen sopia kuvauksista maksettava korvaus ennen kuvausten suorittamista.